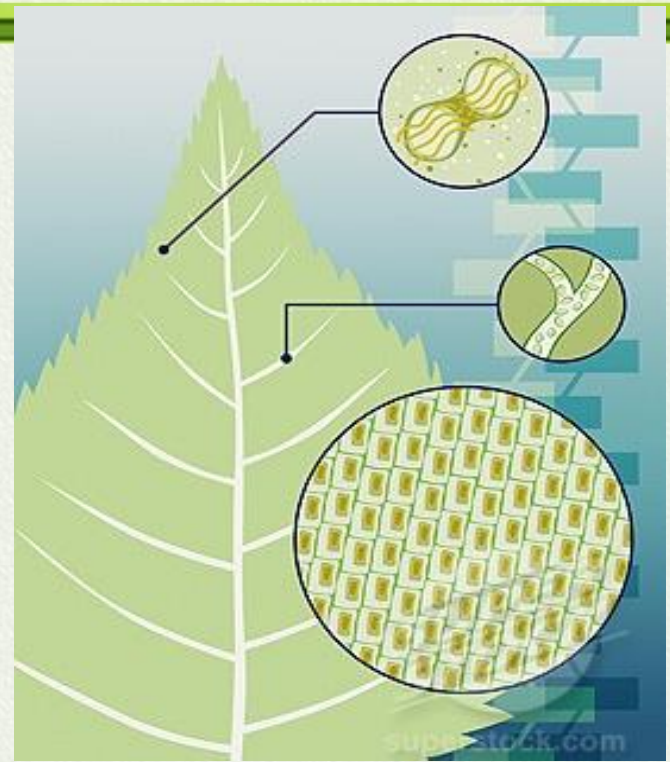
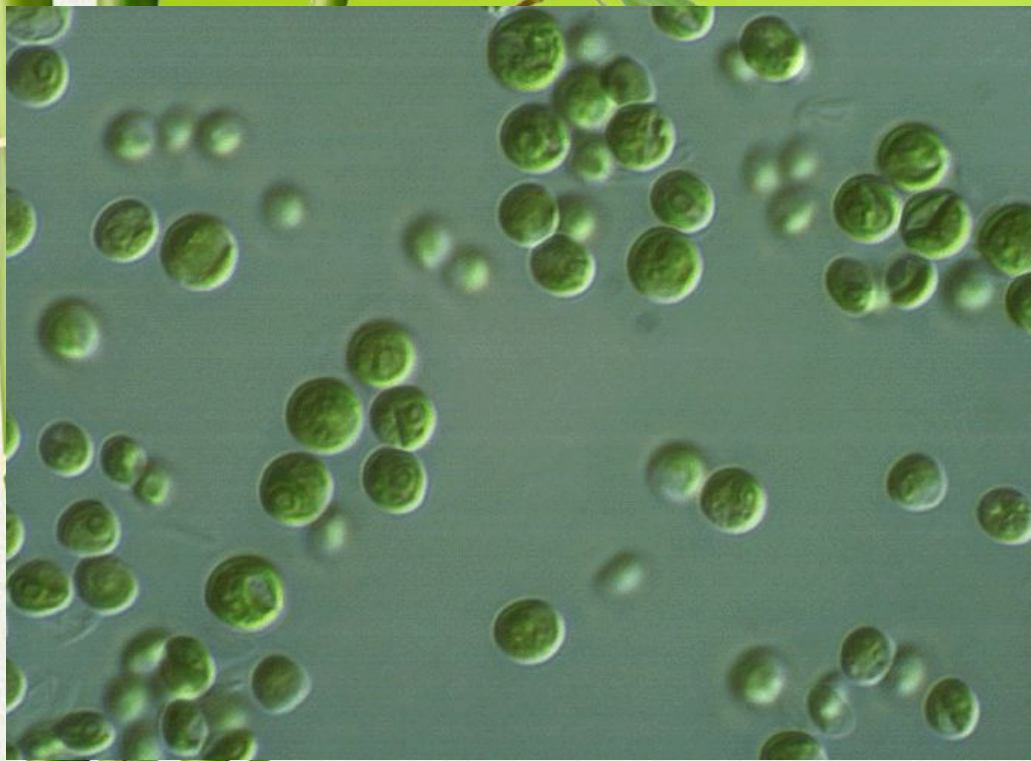

Різноманітність рослинних клітин.

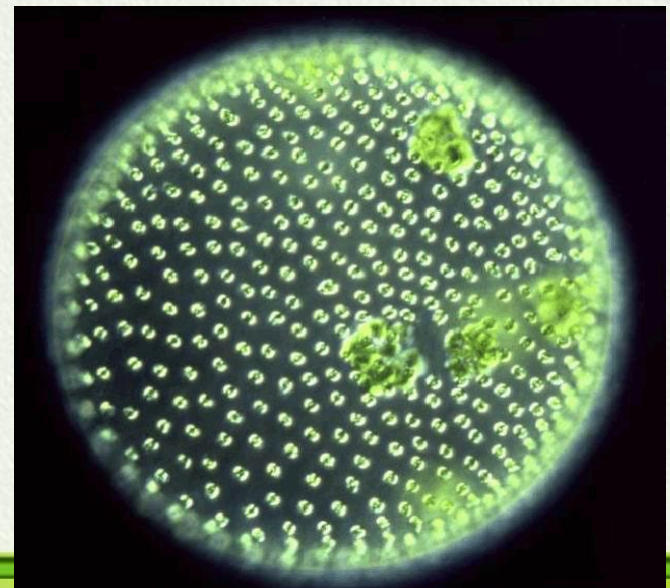
Основні рослинні тканини та їхні функції

Образовательная	Покровная	Основная	Проводящая	Механическая
Конус нарастания стебля	Кожца	Фотосинтезирующая	Ситовидные трубки	Древесинные волокна
				
Зона роста корня	Пробка	Запасная	Сосуды	Лубяные волокна
				
Камбий				
				
			Выделительные	

Рослинні організми можуть бути одноклітинними і багатоклітинними, а також колоніальними.

Тіло одноклітинної рослини складається лише з однієї клітини, яка здійснює всі життєві функції і процеси організму.

- **ТКАНИНА** – це група клітин, подібних за будовою , котрі пов'язані між собою структурно і функціонально

- *Клітини однієї тканини сполучені між собою міжклітинною речовиною.*

З тканин утворюються органи рослин.
Наприклад, стебло складається з усіх
названих тканин; листок має покривну
тканину, основну фотосинтезуючу
та провідну тканини.

У рослин зустрічаються такі тканини:

- твірні;
- покривні;
- основні;
- провідні;
- механічні.

**Типи
рослинних
тканин**

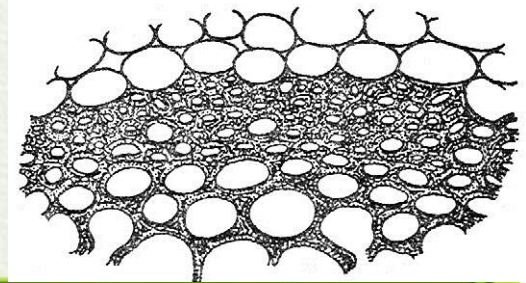
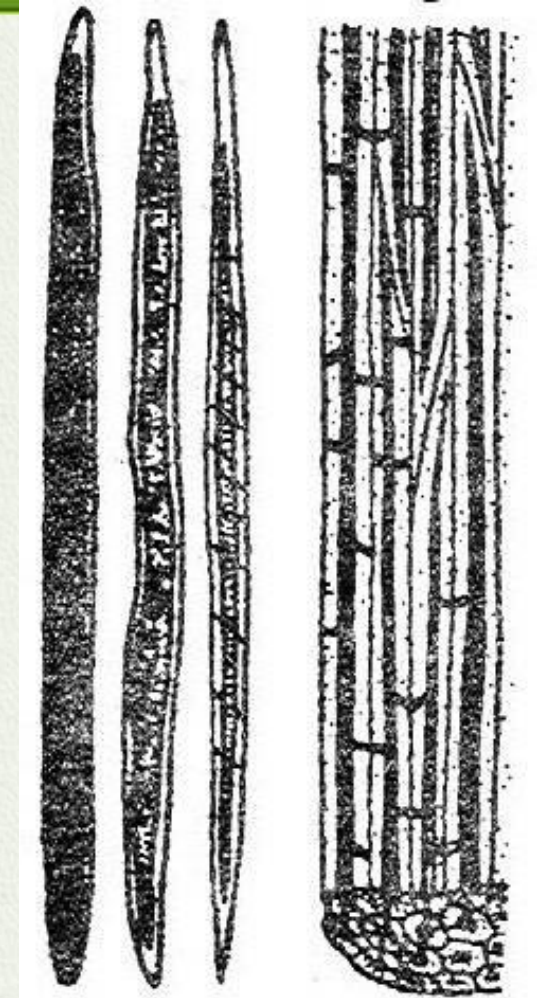
Покривні

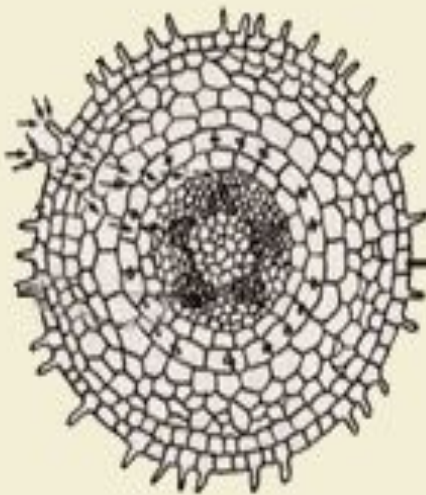
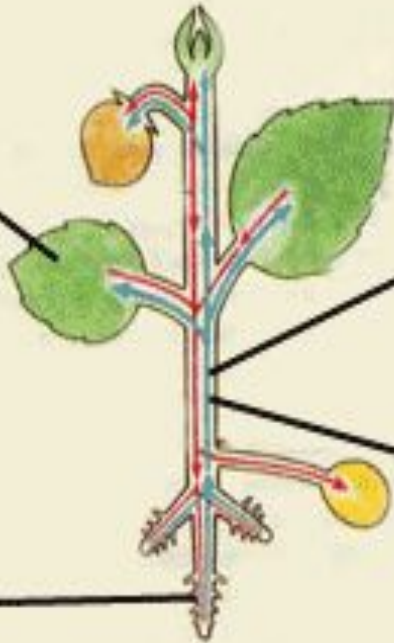
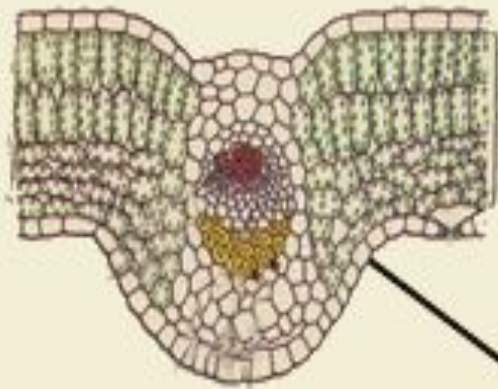
Основні

Провідні

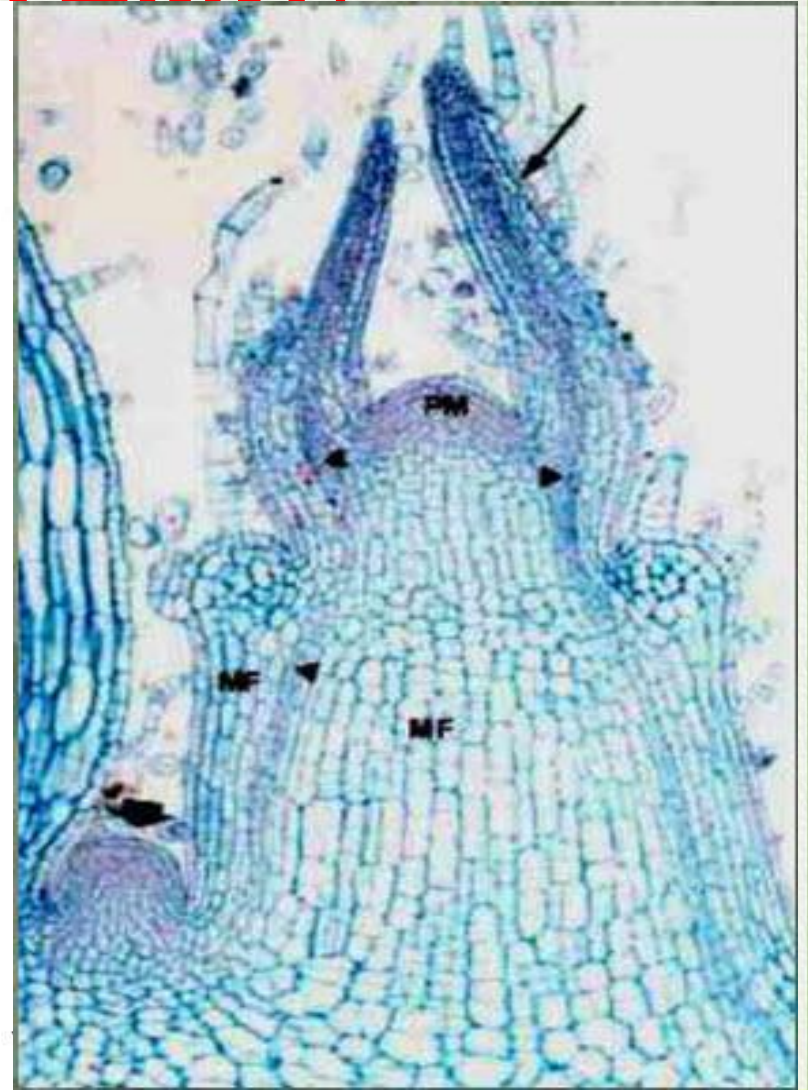
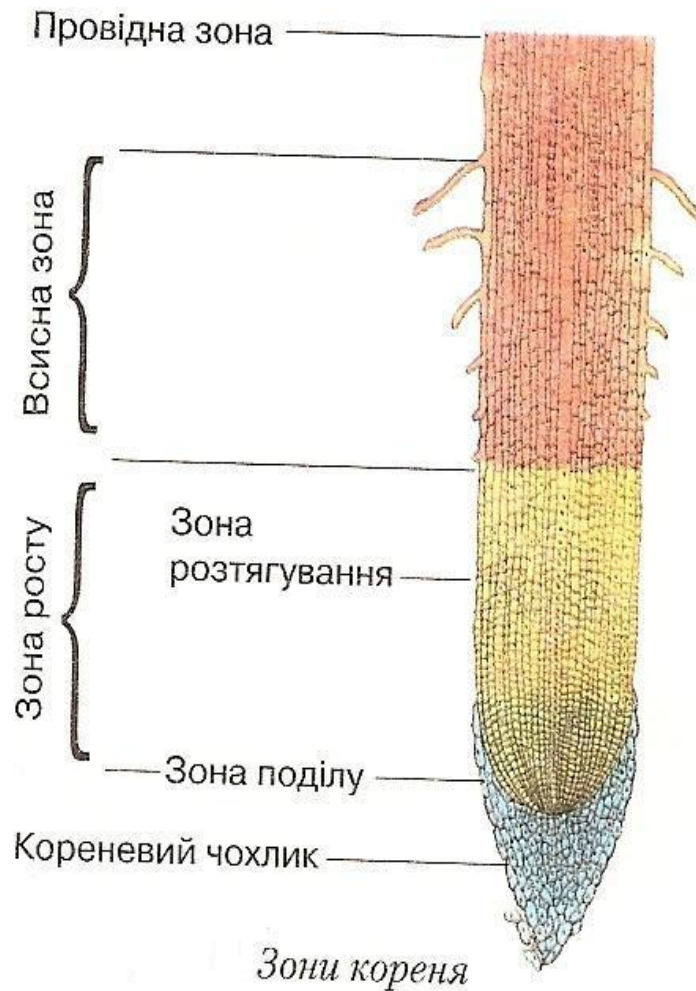
Механічні

Твірні

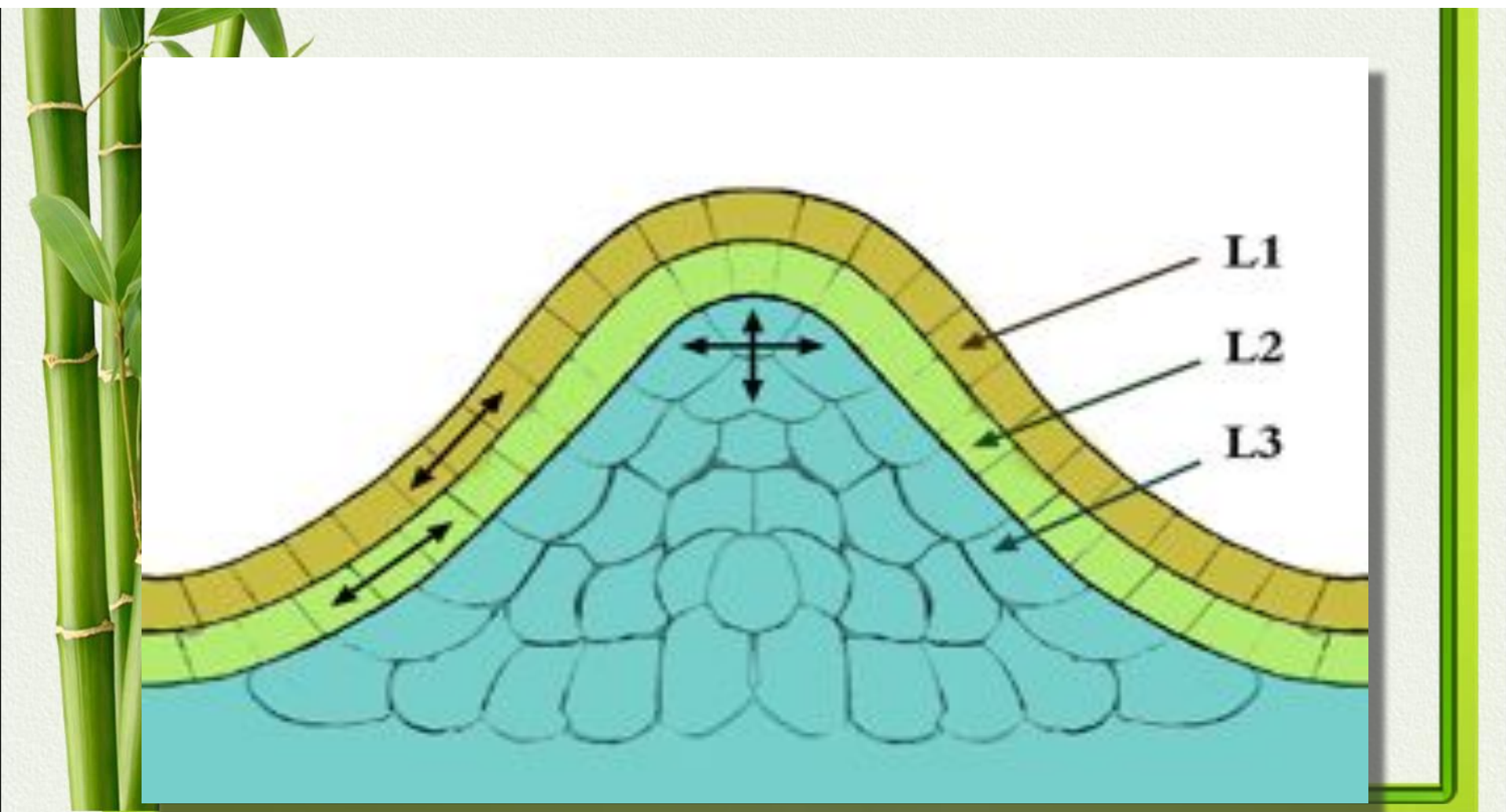
Твірні тканини (МЕРИСТЕМИ)

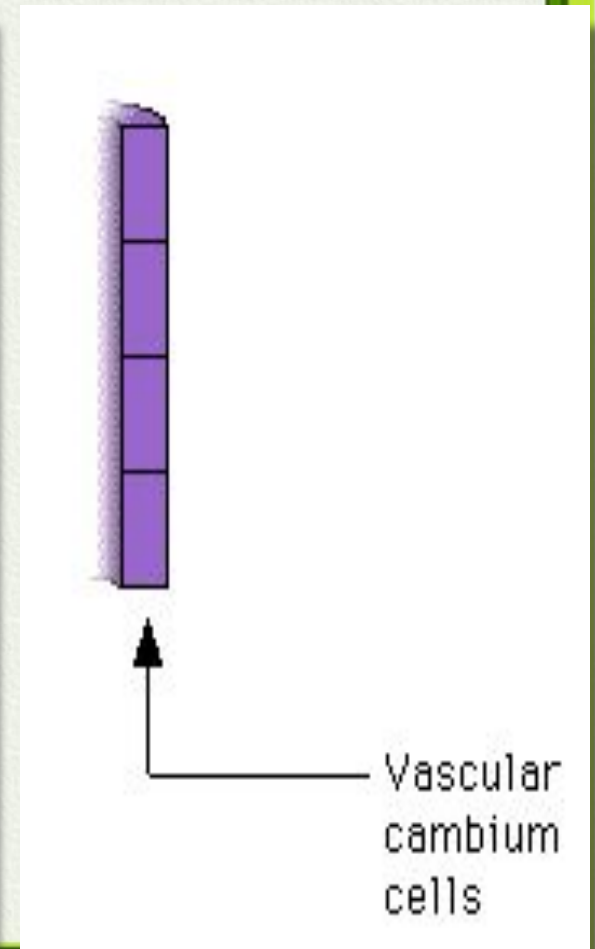
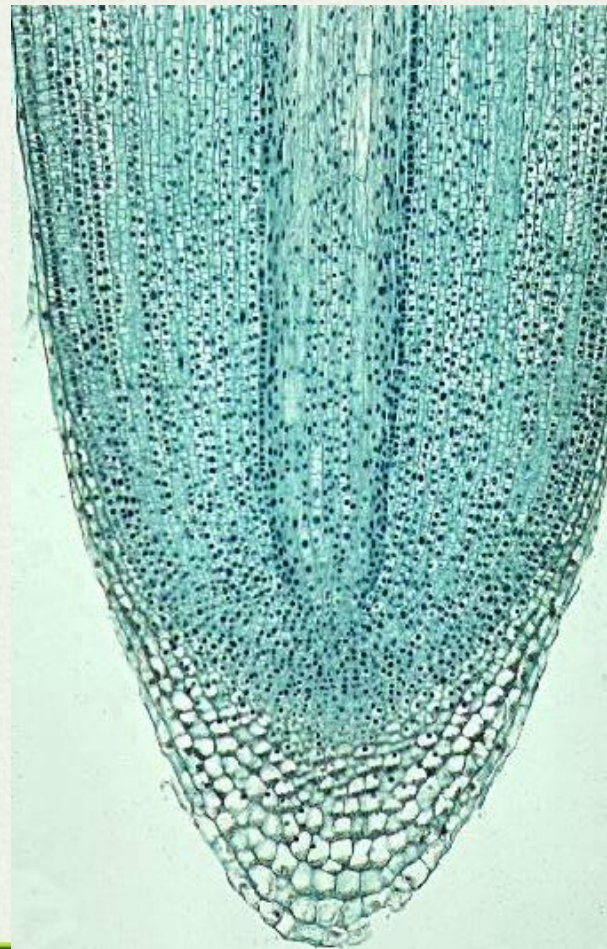
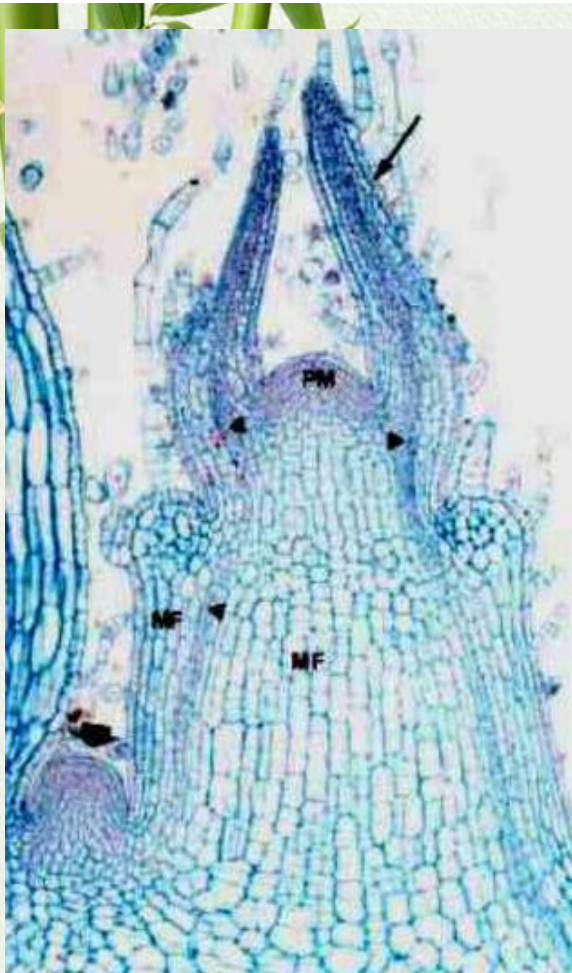
Твірна тканина (меристема) – це тканина, клітини якої здатні ділитися, завдяки чому ростуть органи, що дає початок всім іншим тканинам.

Твірні тканини складаються з дрібних клітин, що густо заповнені цитоплазмою, всередині кожної клітини є велике ядро. Клітини твірних тканин міцно пов'язані між собою.

Твірні тканини розміщуються на верхівці стебла рослини або кореня. За рахунок поділу клітин верхівкової твірної тканини рослина росте у висоту та довжину.

Всередині стебла і кореня також міститься твірна тканина (бічна). За її рахунок стебло і корінь ростуть у товщину. Твірні тканини можуть бути й в інших частинах рослини.

Твірна тканина

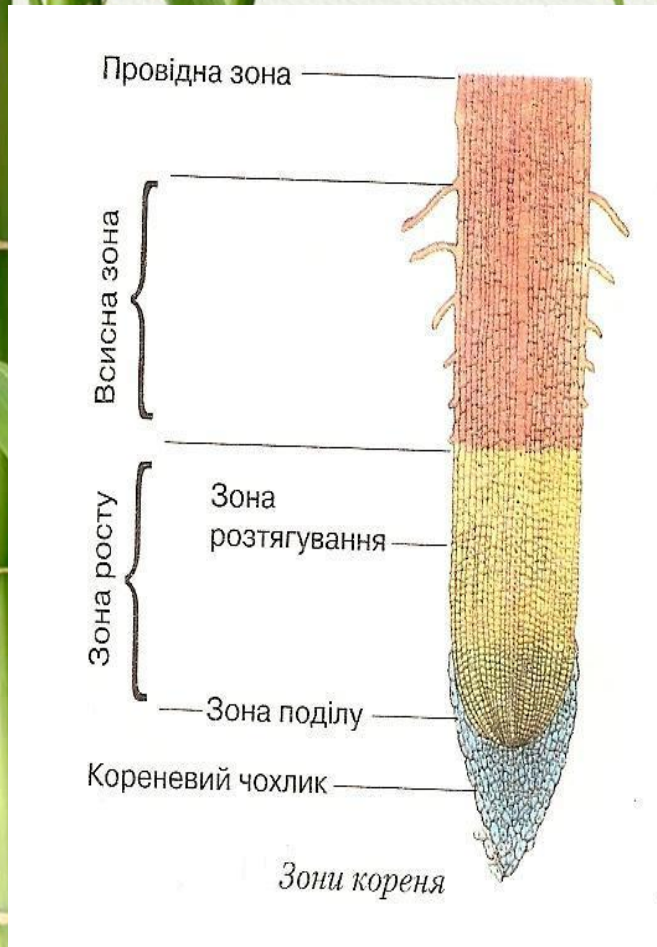
Будова:

Дрібні клітини , які здатні до поділу, з великими ядрами, вакуолей не мають.

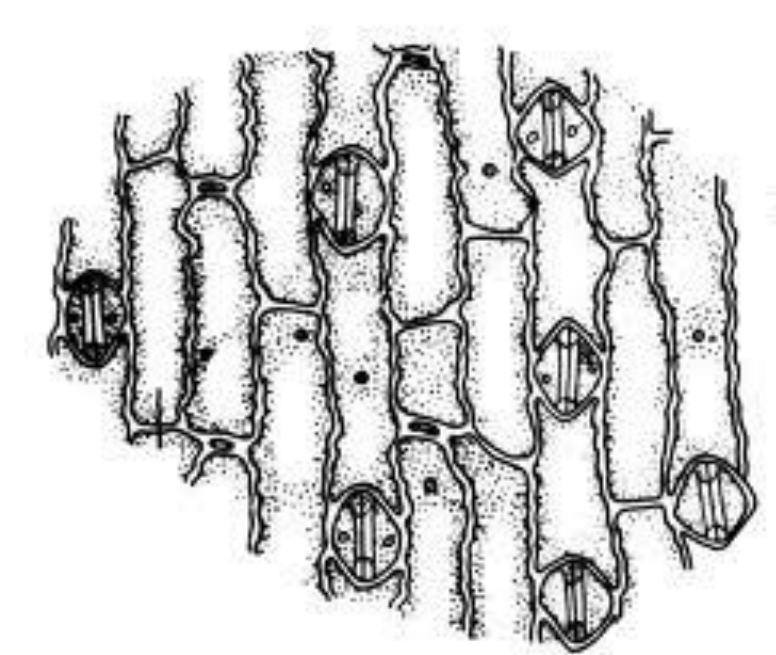
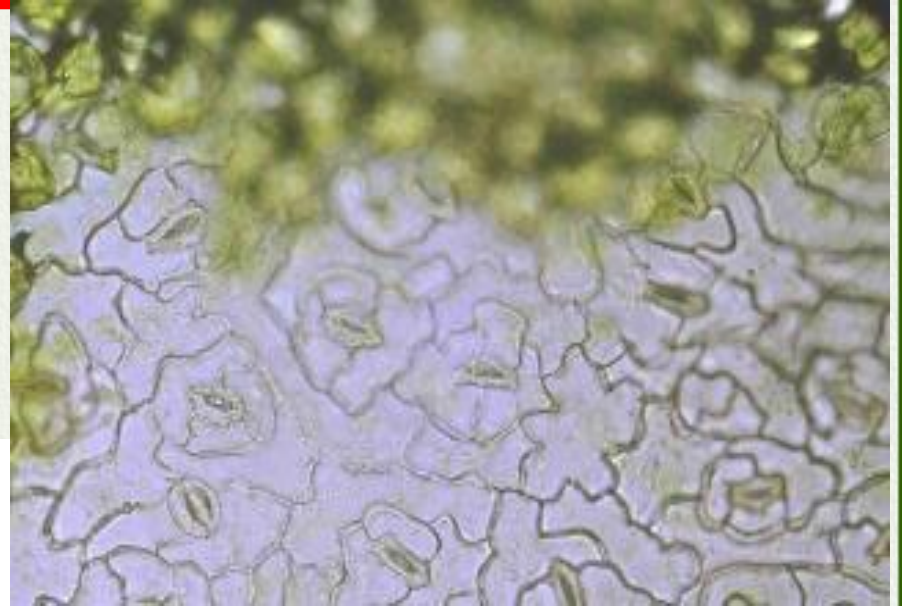
(Верхівкова меристема - ріст у довжину; бічна меристема - ріст у товщину; вставна - у довжину)

Функції:

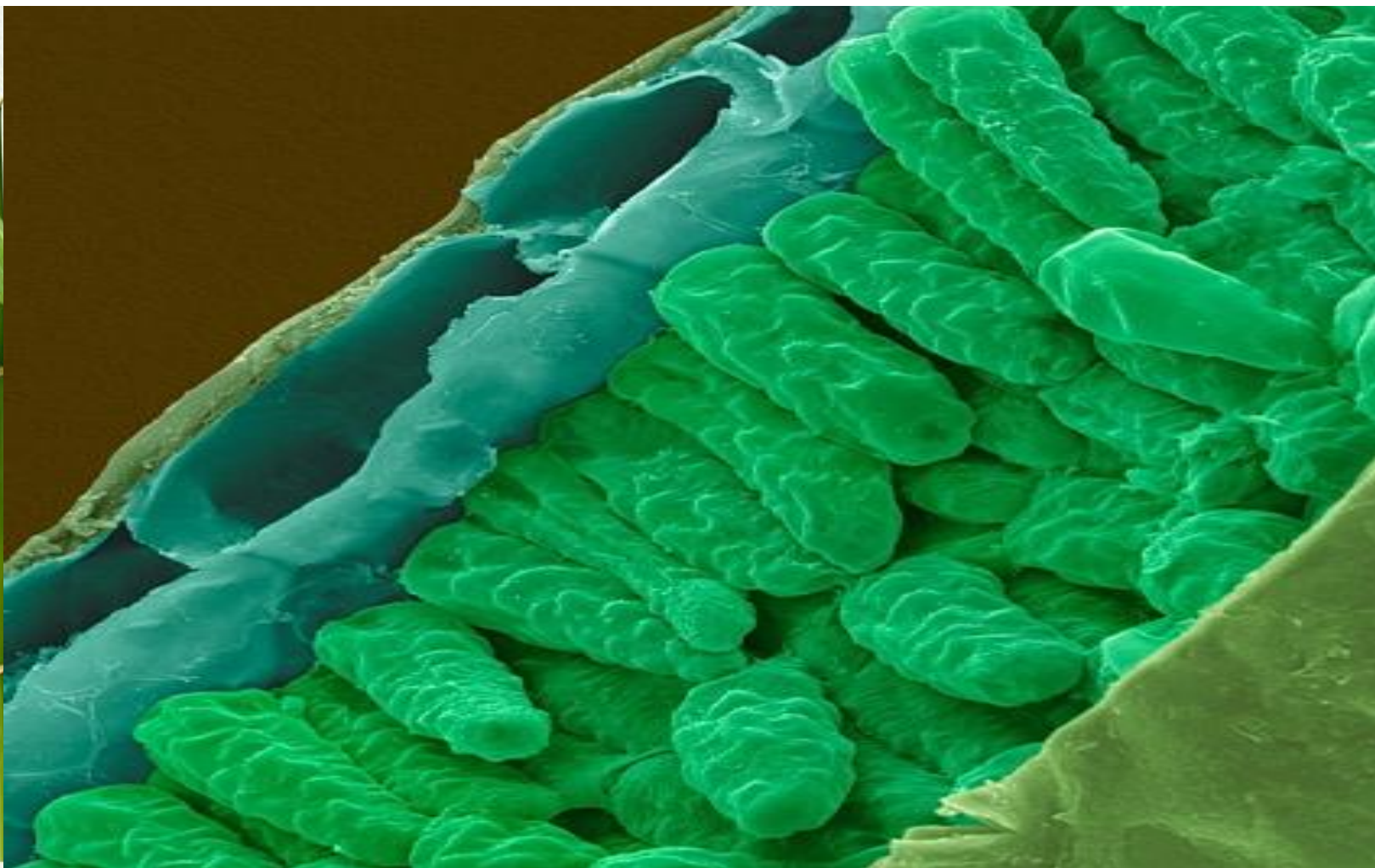
Дають початок клітинам всіх інших типів , забезпечують ріст рослини.

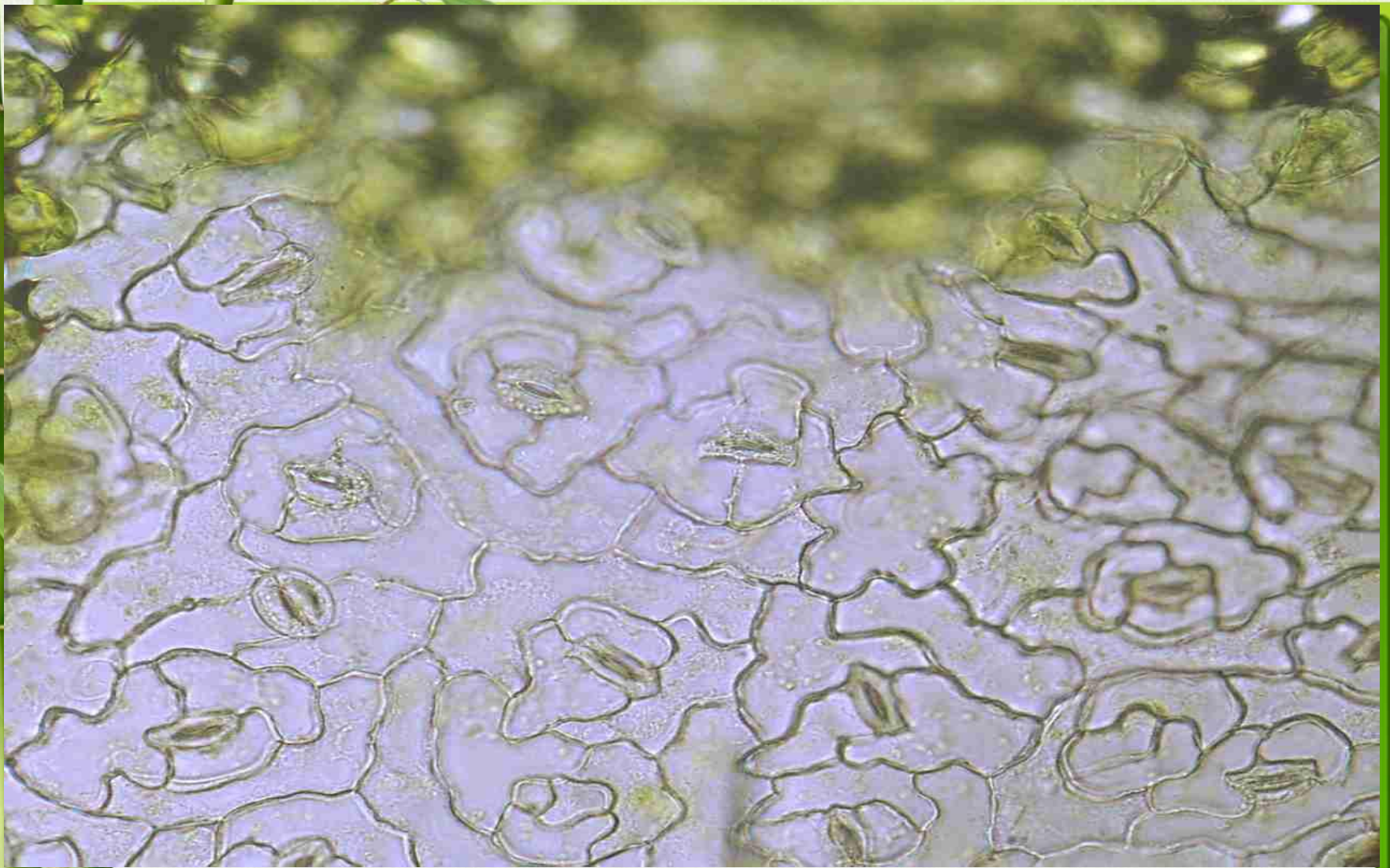

Покривні тканини (ЕПІДЕРМІС)

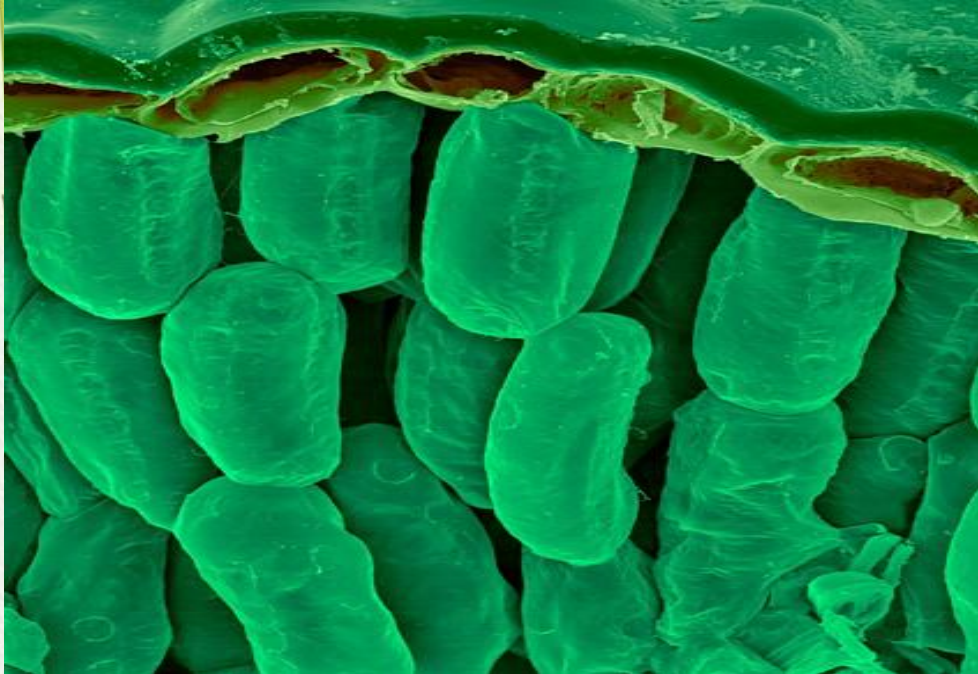

Покривна тканина — це шар клітин, які вкривають орган. Покривна тканина захищає рослину від випаровування, висихання, несприятливих умов, забезпечує газообмін і водопостачання. Покривна тканина — це епідерма (епідерміс), корок та кірка.

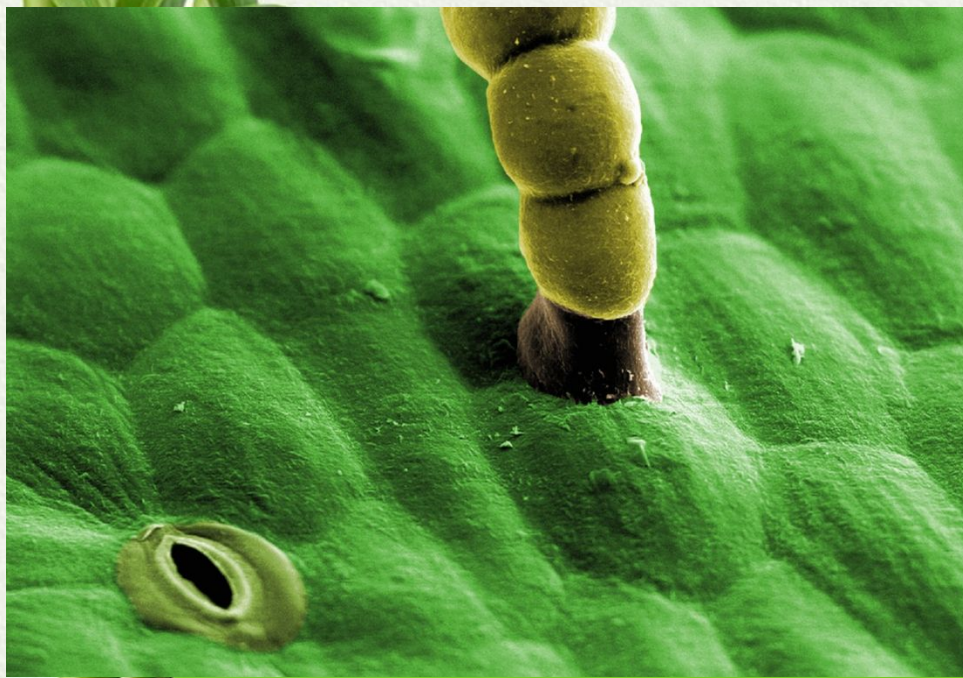

Епідерма вкриває молоді частини рослини. Найчастіше має один шар живих, без хлоропластів, тісно притиснених одна до одної клітин. Стінки клітин звивисті і мають різну товщину.

Звернені до зовнішнього середовища стінки клітин епідерми товщі і часто вкриті товстим шаром кутикули (плівка з жироподібних речовин).

Захисні властивості епідерми можуть підсилюватися різними виростами — волосками.

Корок — багат шарова мертва тканина.

Оболонки клітин корка потовщені і просочені речовиною, за складом близькою до жирів, майже непроникною для води й повітря. Ці клітини щільно зімкнені між собою (міжклітинників немає) і виконують основні захисні функції.

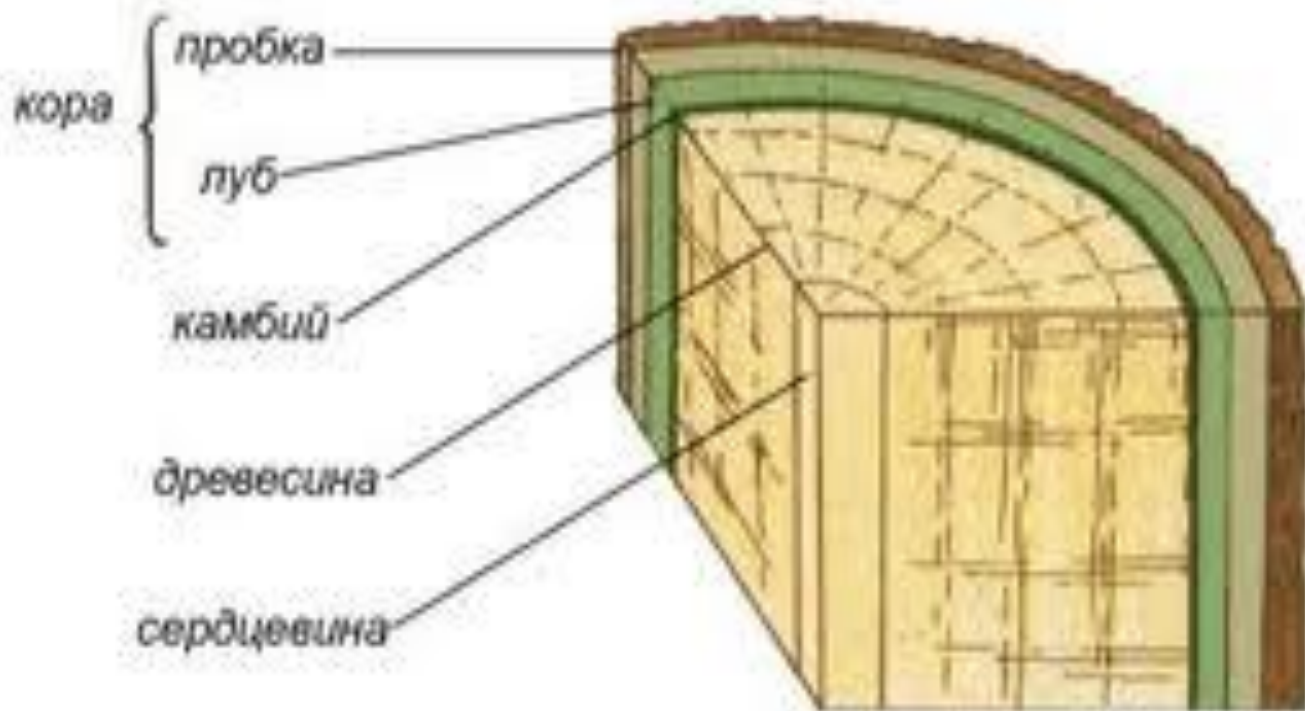
Клітини корка мертві, наповнені повітрям або смолистими чи дубильними речовинами.

Покривні тканини (КОРА, ПРОБКА)

СЛОИ В СПИЛЕ ДЕРЕВА

Покривна тканина

Будова:

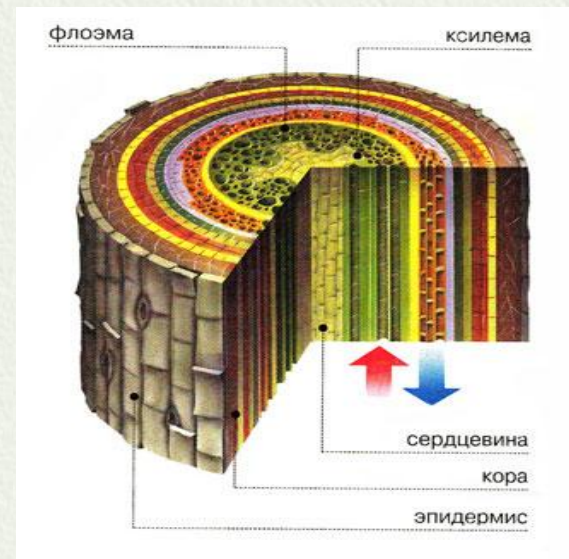
Живі і мертві клітини.

Мають товсті і міцні оболонки, щільно сполучені між собою

(Розрізняють два основні види покривних тканин: шкірку, вкриту кутикулою ,та корок)

Функції:

Захист від несприятливих умов, ушкоджень.

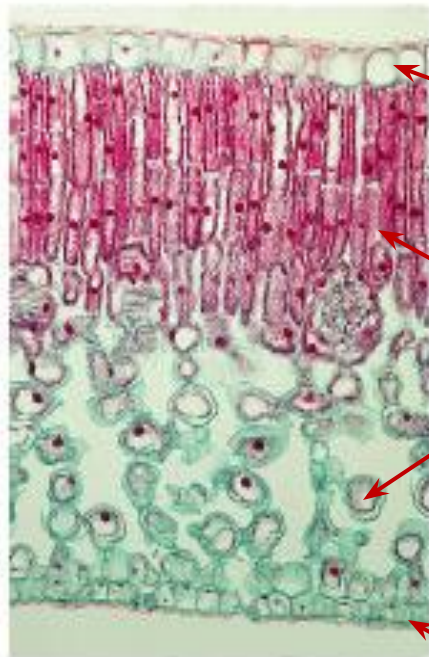
Основні тканини (ПАРЕНХІМИ)

Основна тканина — тканина рослин, що складається з живих клітин різної форми, виконує різноманітні функції: асиміляційну, газообмінну, запасуючу, видільну тощо.

Основну тканину зазвичай називають **паренхімою**, оскільки вона створює ніби основу органів і заповнює простір між частинами органів.

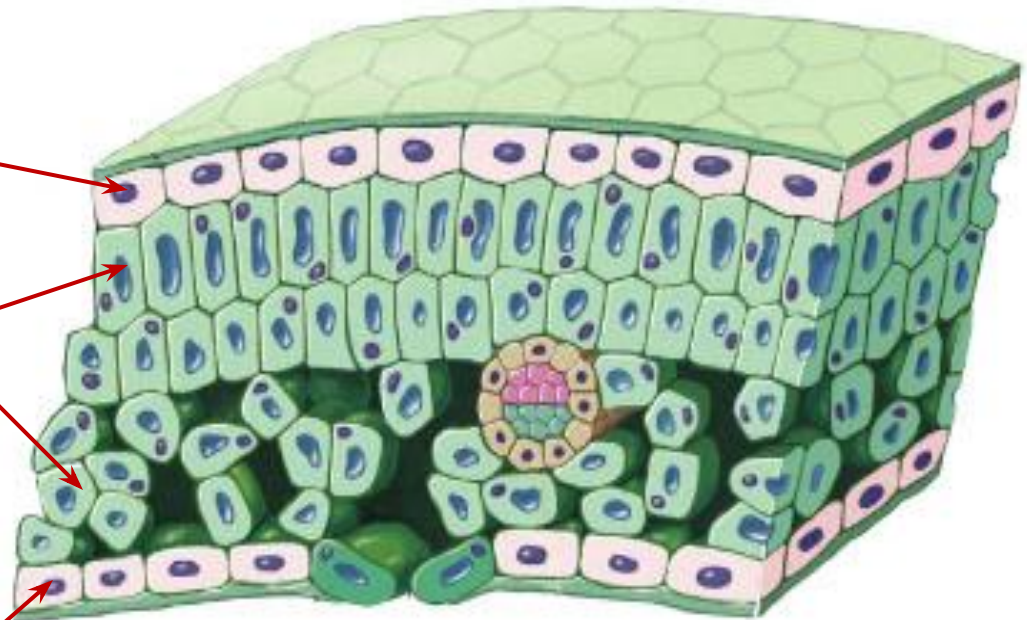
Розрізняють **три** групи основних тканин: асиміляційну, запасливу і повітроносну (аеренхіму).

епідерма

паренхіма

епідерма

Основна тканина

Будова:

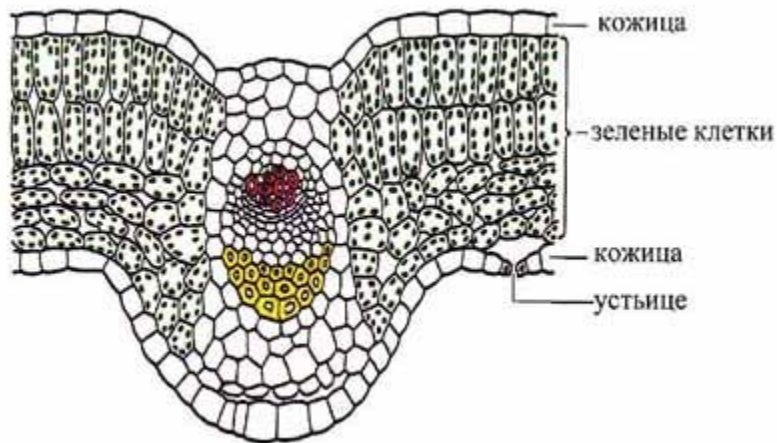
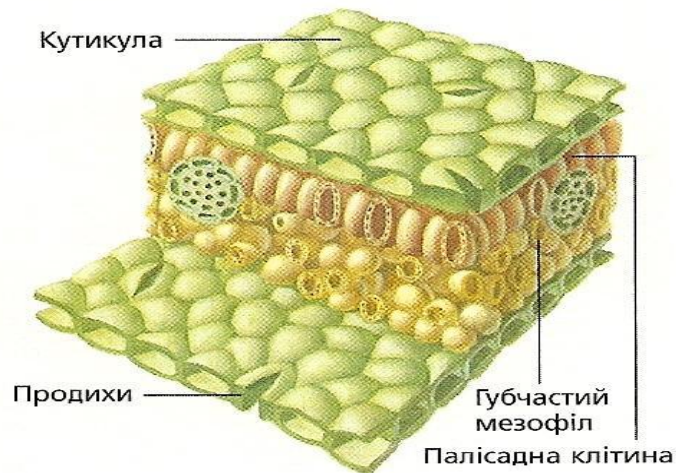
1. Фотосинтезуюча основна тканина-живі клітини, котрі містять хлоропласти (у листках)

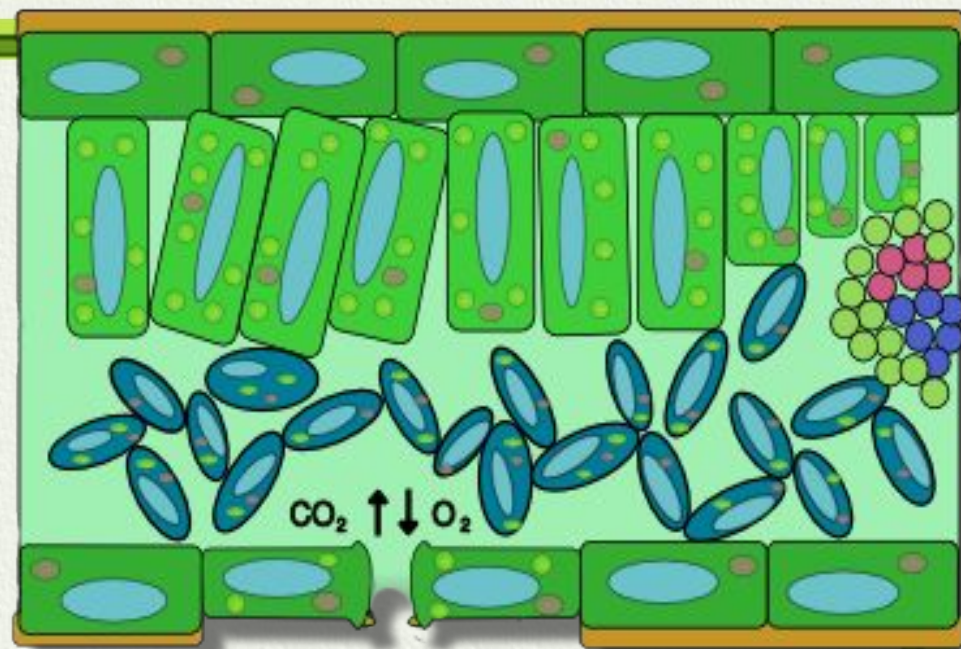
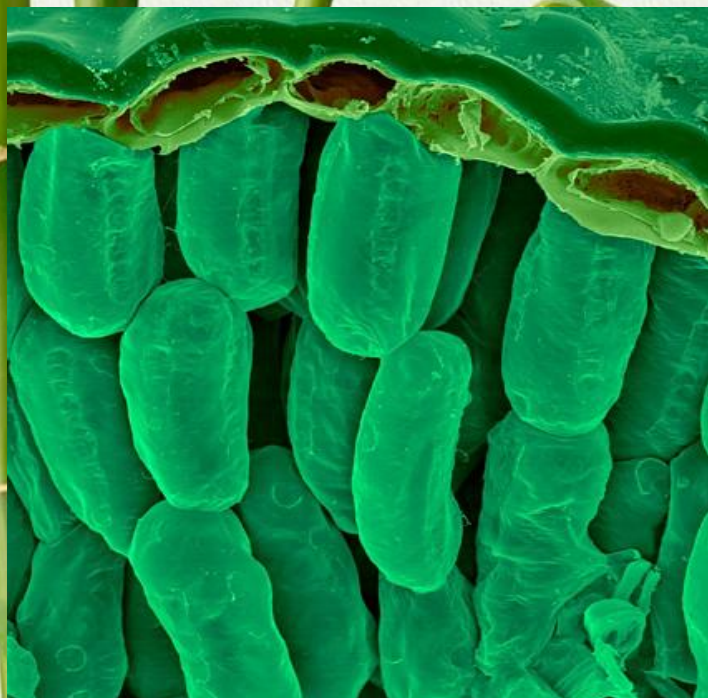
Функція: здійснює процеси фотосинтезу.

2. Запасаюча основна тканина-безбарвні клітини(клітини плодів і квітів забарвлені)

Функції: утворення і запасання поживних речовин (крохмаль, жири тощо).

3. Водозапасаюча основна тканина-у рослин посушливих місцезростань.

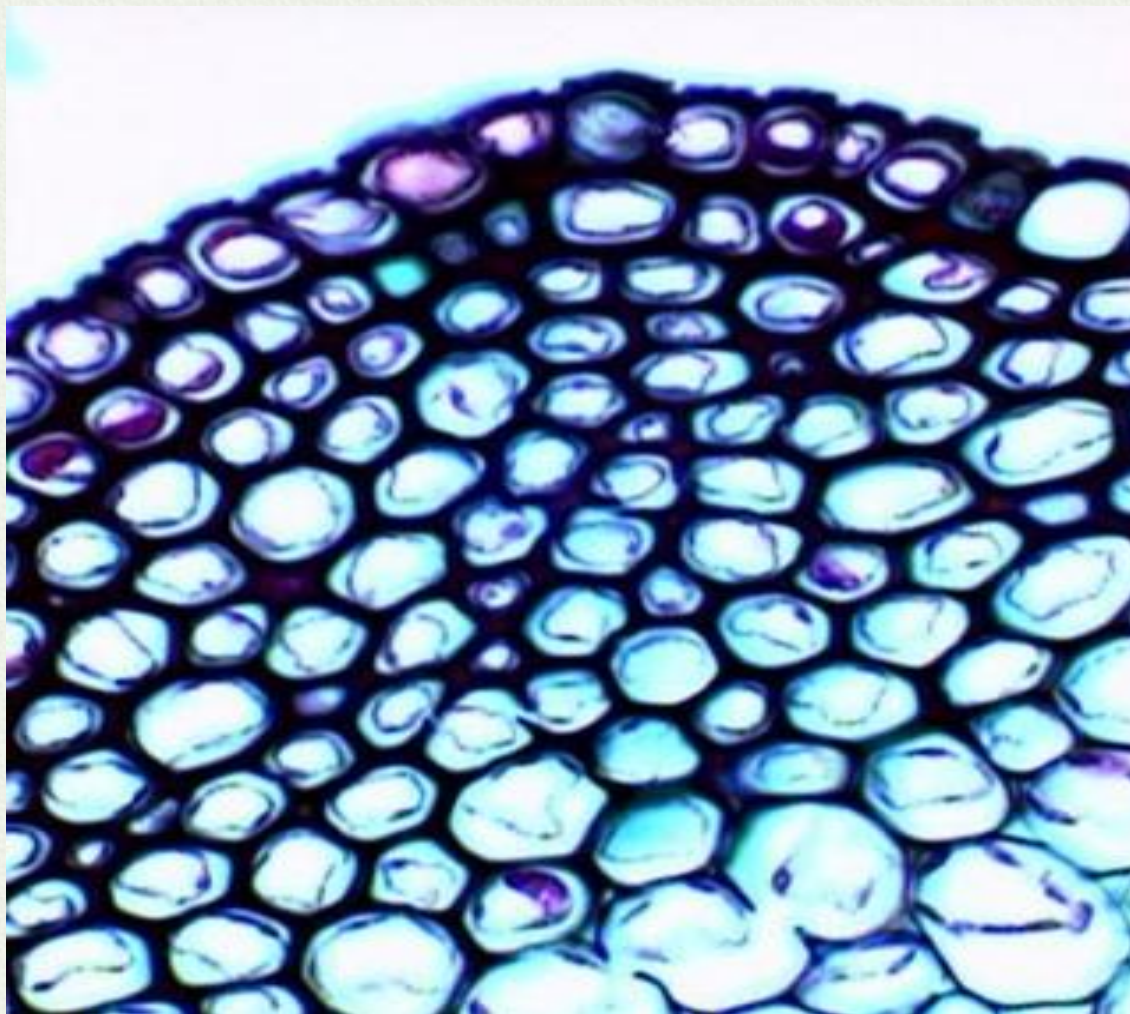

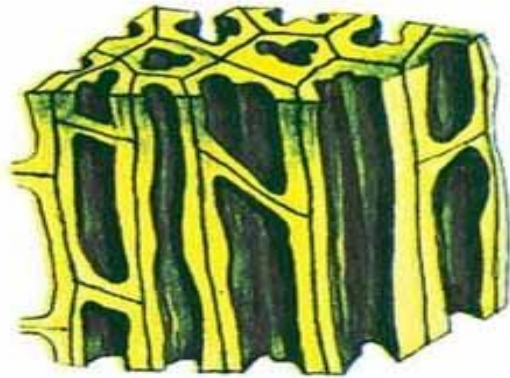
Основна асиміляційна тканина розміщена в усіх зелених частинах рослин. Її клітини містять хлоропласти, в яких здійснюється процес фотосинтезу.

Основна запаслива тканина заповнює м'які частини листків, плодів, серцевину стебел та коренів. У її клітинах відкладаються на запас поживні речовини.

Основна повітроносна тканина багата, як правило, на міжклітинні проміжки, заповнені повітрям. Міжклітинники, сполучаючись у загальну сітку, забезпечують газообмін рослин.

Механічні тканини
(КОЛЕНХІМА)

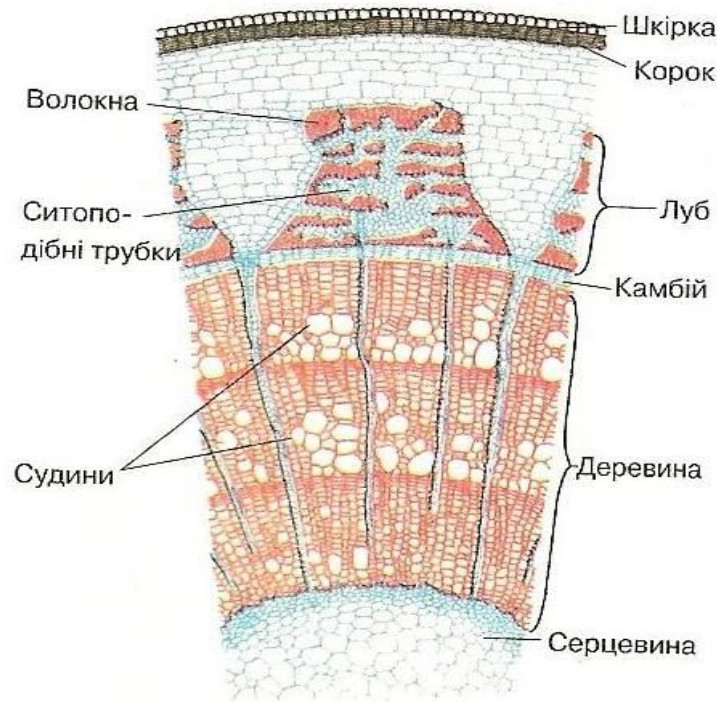

Механічна тканина

Будова: живі чи мертві клітини з потовщеними, здерев'янілими стінками. Часто мають вигляд волокон(деревини та лубу).

Забезпечують пружність і міцність різних частин рослини.

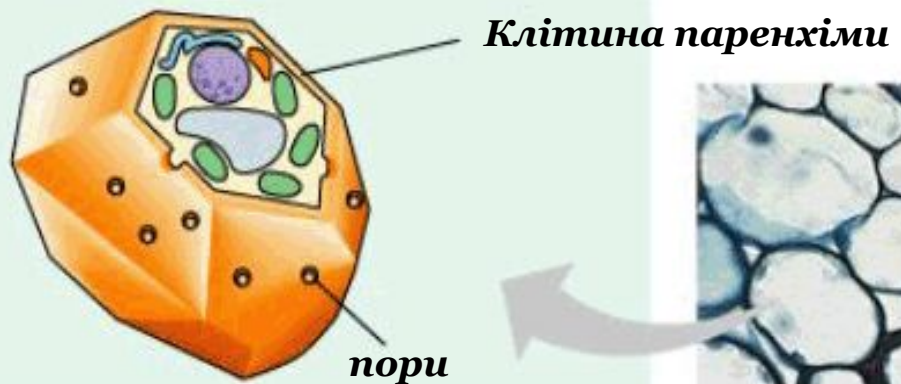

Іл. 11.4. Внутрішня будова стебла (трирічна гілка липи)

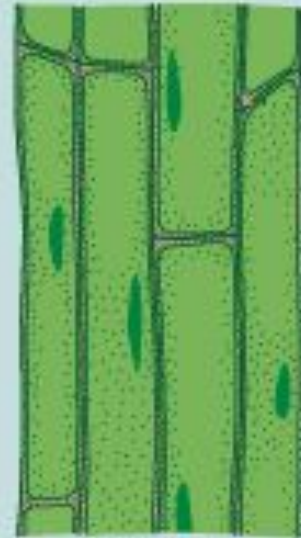
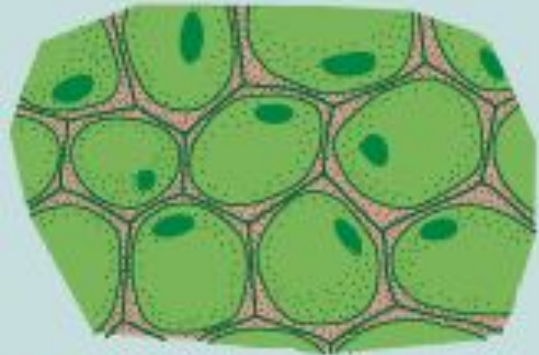
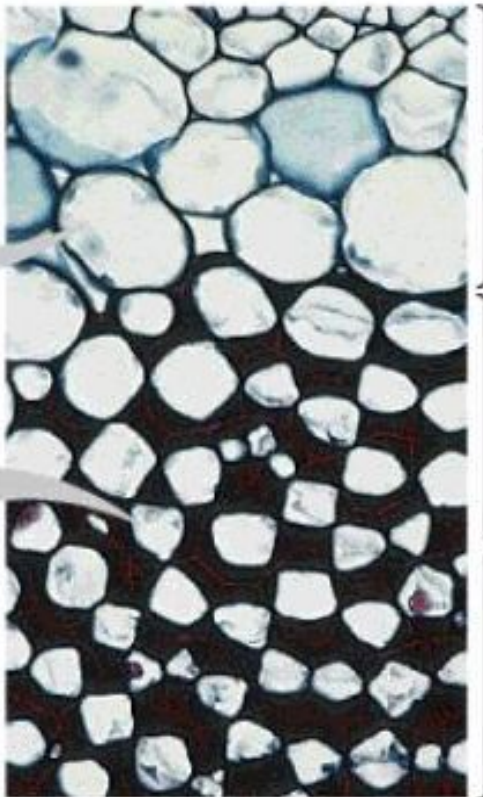

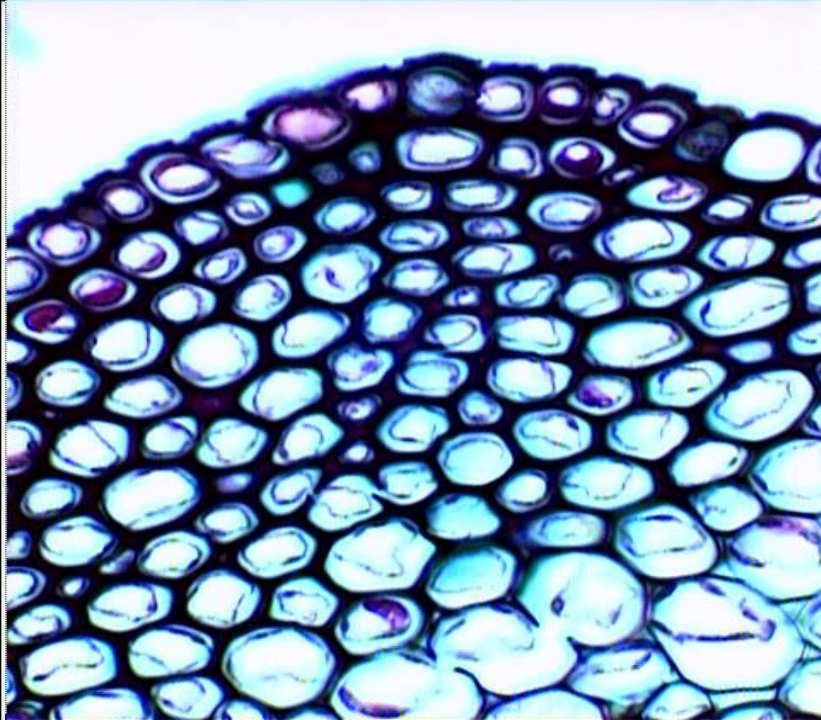
Механічні тканини надають рослині міцності, завдяки якій вона витримує значну масу, протистоїть вітру, дощу, снігу.

Механічні тканини складаються з товстостінних клітин з надзвичайно міцною і пружною оболонкою.

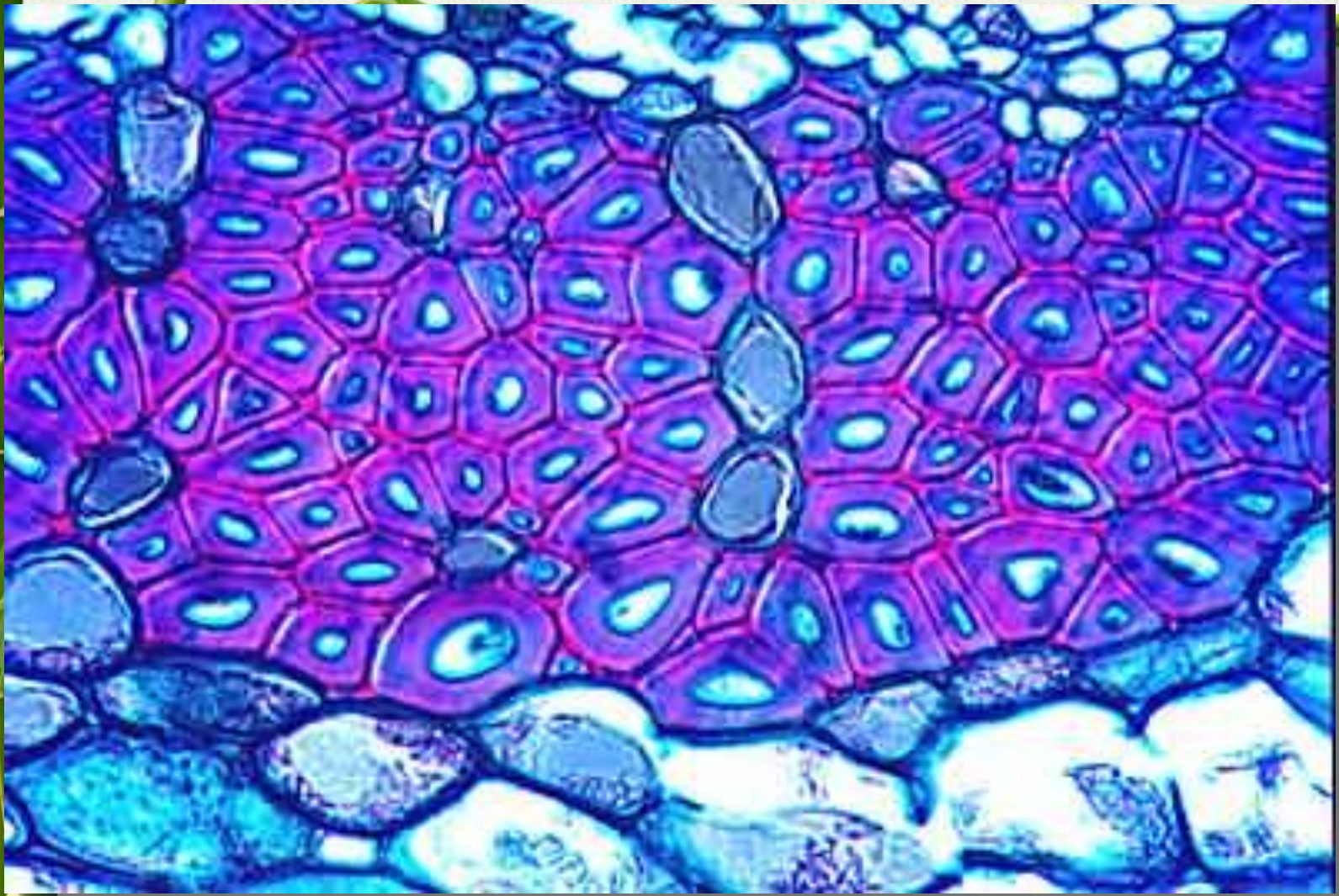
Клітина механічної тканини

Коленхіма — жива механічна тканина у рослин, яка розташовується безпосередньо під епідермісом.

Клітини коленхіми характеризуються нерівномірним потовщенням стінок, за рахунок чого вони можуть виконувати опорну функцію.

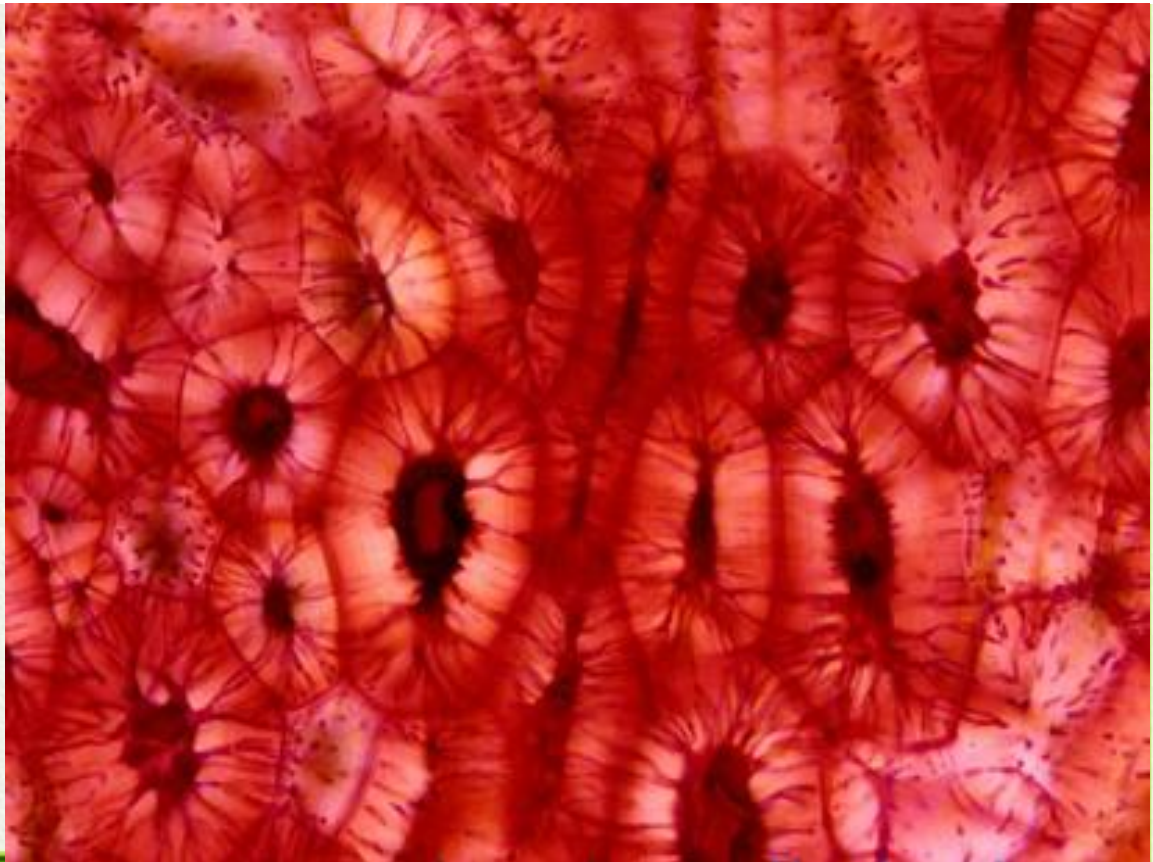

Склеренхіма – рослинна тканина, що складається переважно з мертвих клітин з дуже потовщеними стінками; розрізняють два типи клітин склеренхіми: волокна і склереїди, або кам'янисті клітини; виконує механічні функції (надає жорсткості органам рослини, утворює зовнішні

Склерейди – клітини рослин з дуже потовщеними здерев'янілими оболонками, часто просякнутими солями кальцію або кремнеземом.

В оболонках кам'янистих клітин помітні радіальні канали – пори.

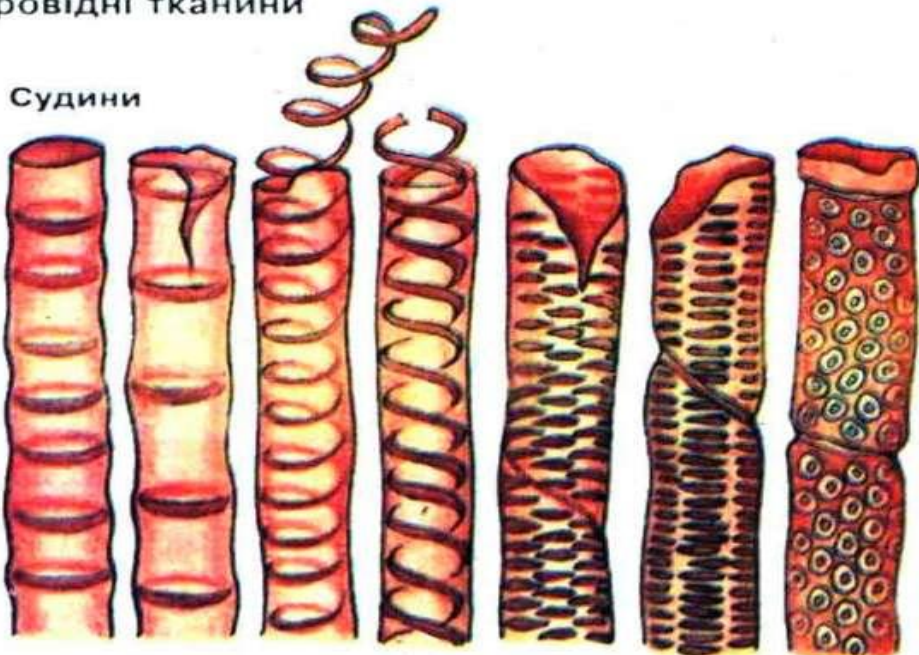
З кам'янистих клітин побудовані тверді оболонки плодів і насіння (кісточки вишень, слив, абрикосів).

Провідні тканини (КСИЛЕМА, ФЛОЕМА)

Провідні тканини

Судини

Трахеїди

Цитоплазма

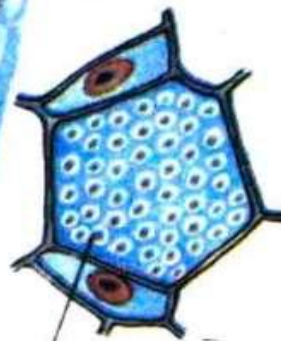
Ядро

Поперечна
оболонка

Поздовжній зріз
через ситоподібну
трубку

Клітина-
супутник

Поперечна
перетинка
ситоподібної
трубки

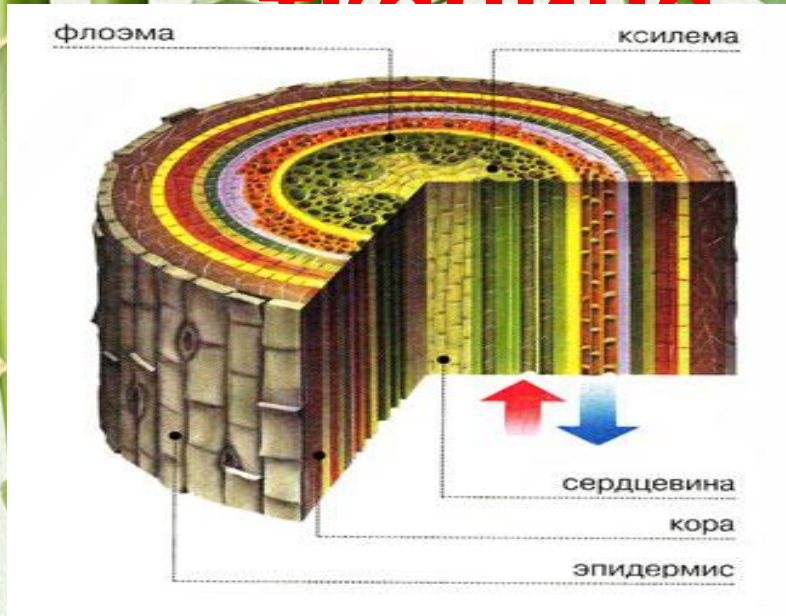
Порівні отвори

40

А. Різні типи судин і трахеїди

Б. Ситоподібні трубки

Провідна тканина

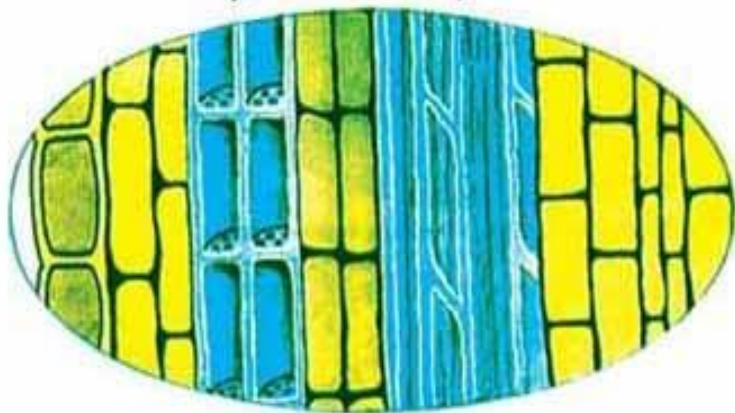

Будова:

1. **Ксилема:** представлена судинами - послідовно з'єднані відмерлі клітини в яких зникають поперечні стінки. **Забезпечують висхідний рух речовин.**
2. **Флоема:** представлена ситоподібними трубками - живі видовжені клітини, послідовно розташовані одна над одною (поперечні стінки мають вигляд сита). **Забезпечують низхідний рух речовин.**

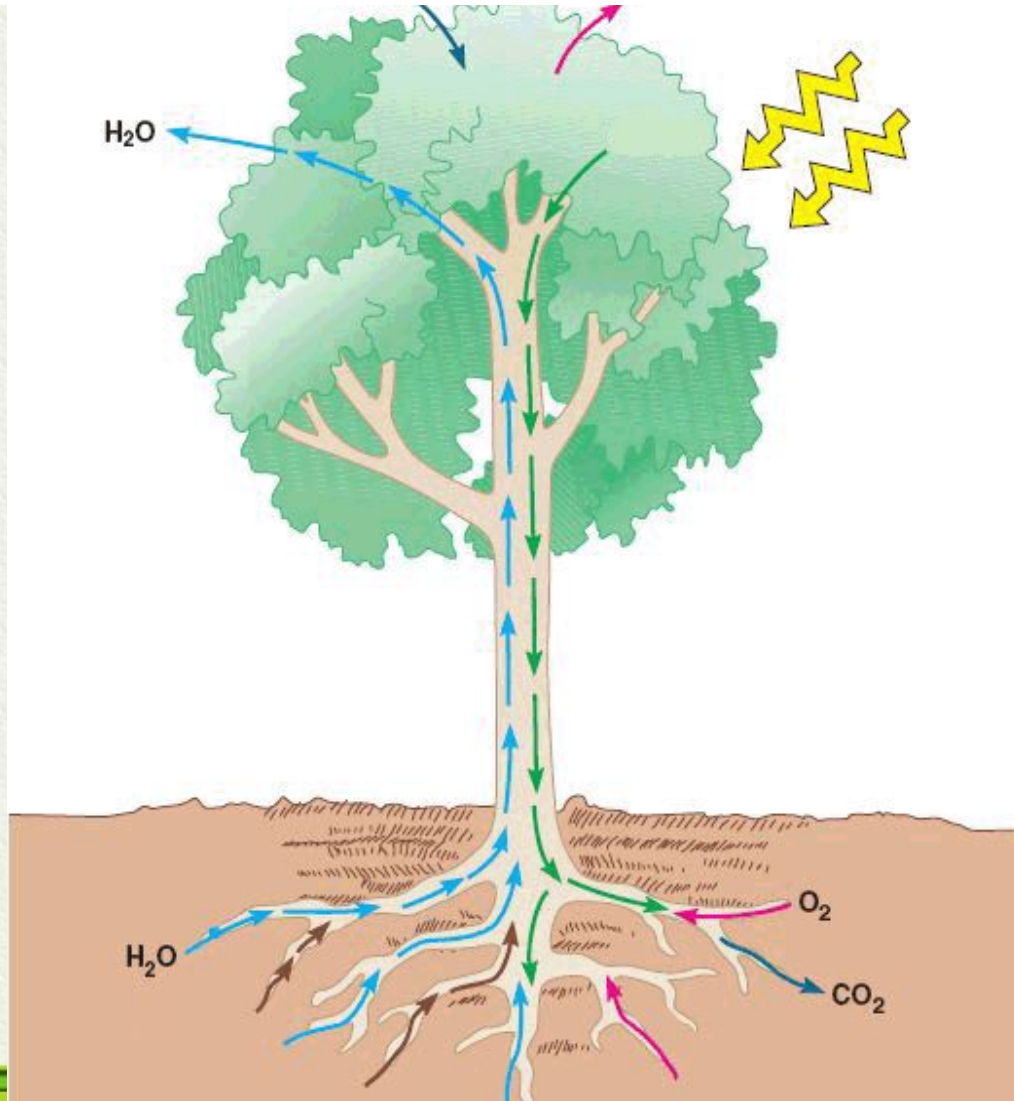
Ситовидні
трубки

Судини

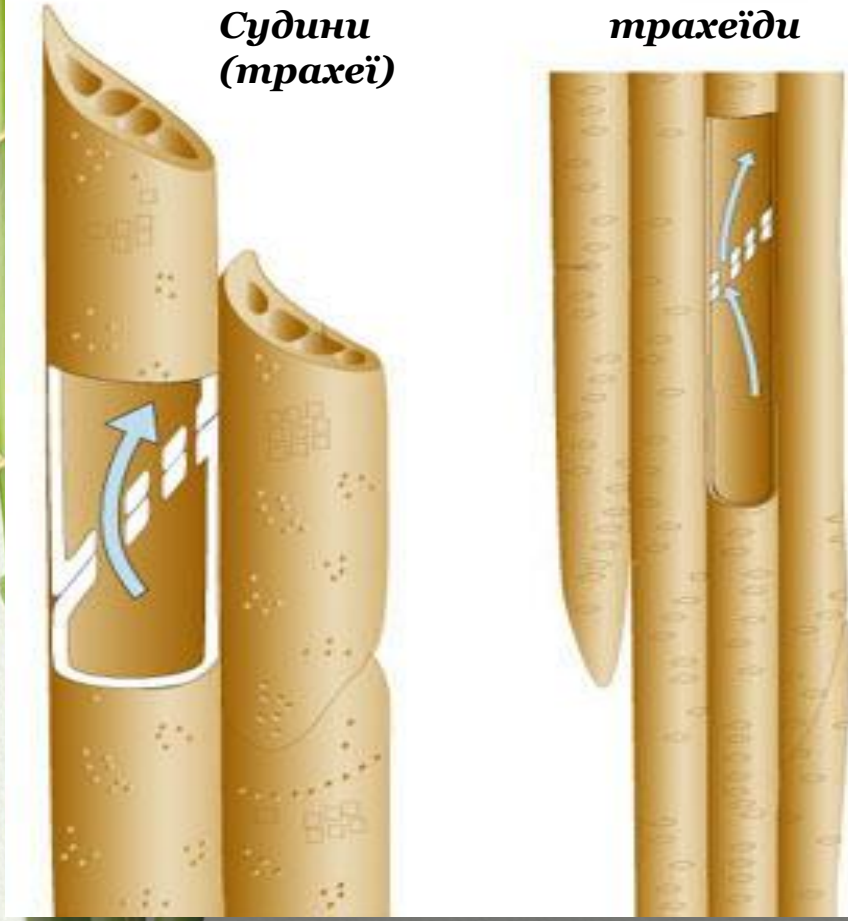
Провідні тканини пристосовані для руху води та розчинених у ній речовин як у напрямку від кореня до пагона, так і в зворотному напрямі – від листків до коренів.

До складу провідних тканин входять судини (трахеї), трахеїди і ситоподібні трубки.

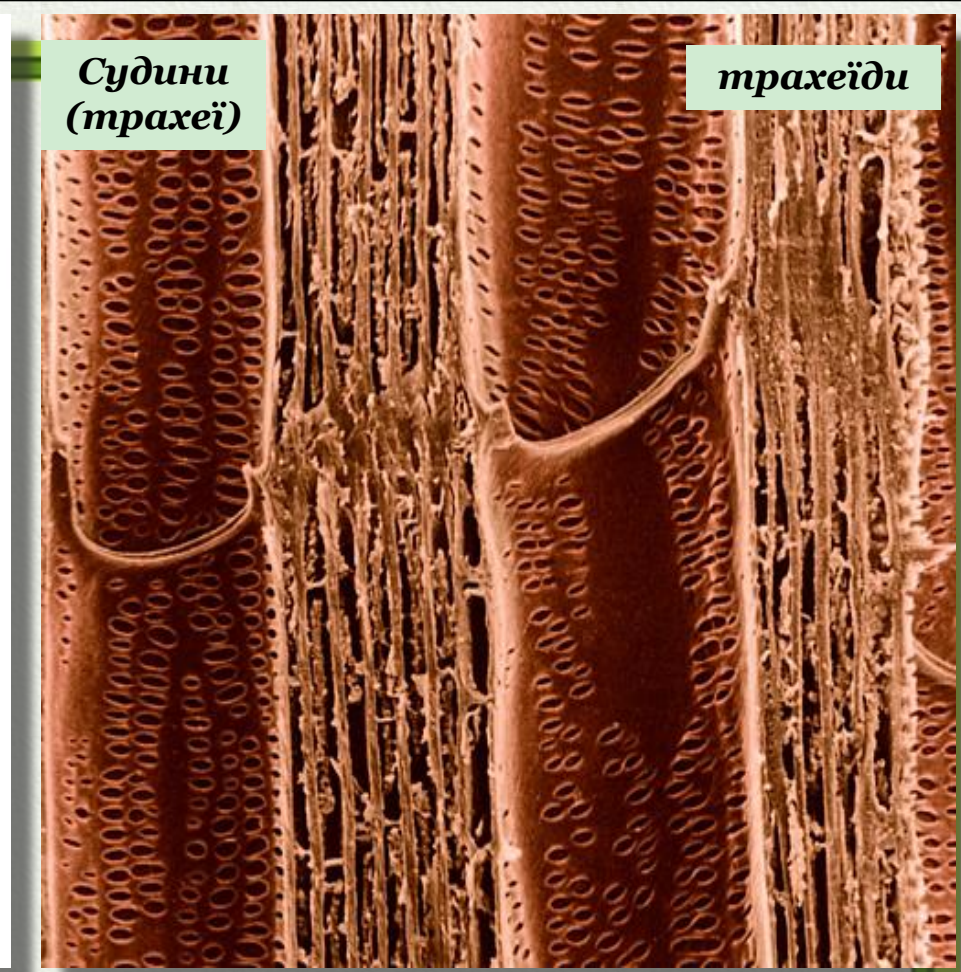
Судини
(трахеї)

трахеїди

Судини
(трахеї)

трахеїди

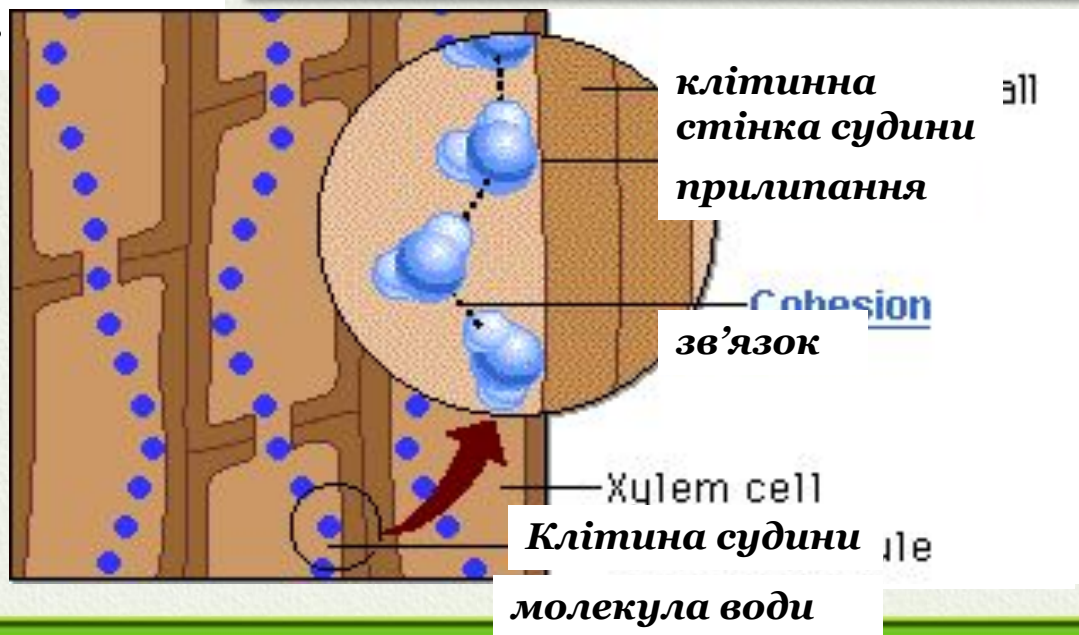
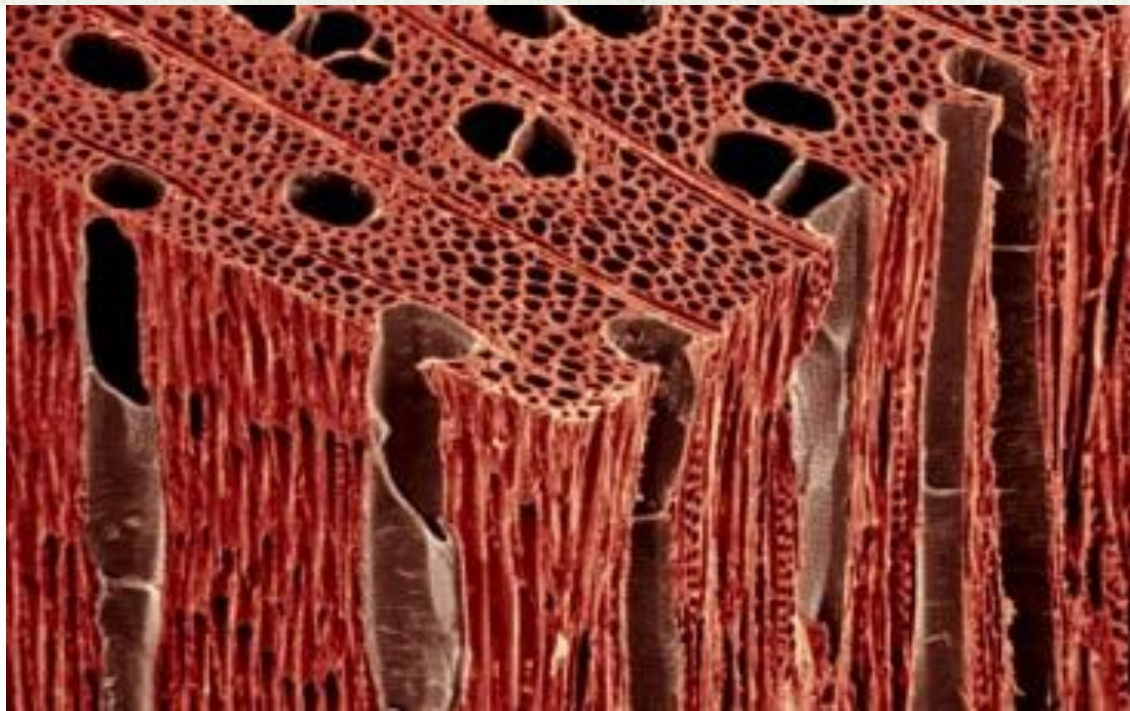
Судини (трахеї) — це довгі трубки, що формуються з багатьох розміщених одна над одною клітин, поперечні стінки яких руйнуються. Поздовжні стінки судин нерівномірно потовщені (здерева'янілі), цитоплазма відмирає.

Трахеїди — це видовжені клітини з косими поперечними перетинками, якими вони сполучаються одна з одною, утворюючи суцільний ланцюг. Як і трахеї, це мертві клітини з нерівномірно здерева'янілими стінками. Завдяки потовщеннюм трахеї і трахеїди

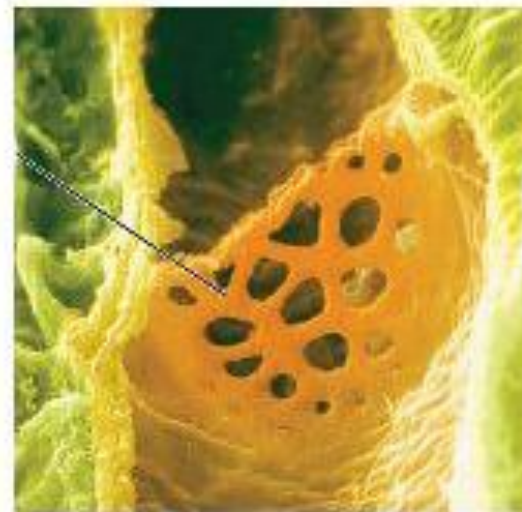
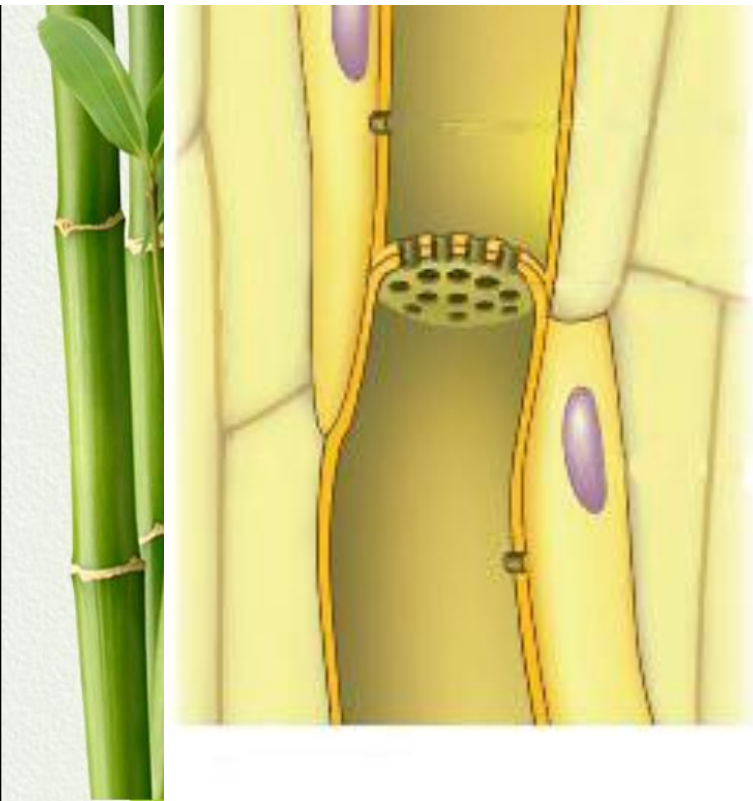
По судинам і трахеїдам вода і розчинені в ній мінеральні солі рухаються від коренів до надземних частин рослини.

Судини і трахеїди, крім провідної, забезпечують ще й опорну функцію.

Ситоподібні трубки — видовжені, живі клітини, що сполучаються між собою за допомогою поперечних перетинок з великою кількістю пор і нагадують сито (ситоподібна пластинка).

Поздовжні стінки ситоподібних трубок потовщуються, але не дерев'яніють. Цитоплазма клітин зберігається, а ядро руйнується на самому початку формування трубок. Поряд із ситоподібними трубками розміщені супровідні клітини — клітини-супутники.

II. Особливості будови і функції

рослинних танин

Тип тканини	Будова	Функції	Зовнішній вигляд
Твірна тканина	Дрібні клітини , які здатні до поділу, з великими ядрами, вакуолей не мають	Дають початок клітинам всіх інших типів . Забезпечують ріст рослини.	
Покривна тканина	Живі і мертві клітини. Мають товсті і міцні оболонки Щільно сполучені між собою (Розрізняють два основні види покривних тканин: шкірку , вкриту кутикулою та корок)	Захист від несприятливих умов, ушкоджень. Зв'язок ,через продихи ,із зовнішнім середовищем	
Основна тканина	Живі клітини в яких містяться хлоропласти і запасуючі речовини	Утворення і накопичення поживних речовин	
Провідна тканина	Клітини живі та мертві які нагадують судини і ситоподібні трубки	Рух речовин	
Механічна тканина	Живі чи мертві клітини з потовщеними , здерев'янілими стінками. Часто мають вигляд волокон	Міцність і пружність	